

2024 թվականի հունվար

ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ ՏՈՒՆԿԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՄԱՐԿՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԼՈՒՃՈՒՄ

– Նիսչանի, Մոլդովայի Հանրապետություն

Ներածական

Նիսչանին քաղաք Է Կալարասի շրջանում, որը գտնվում է Մոլդովայի Հանրապետության կենտրոնում: Գտնվելով բարդ տեղանքի վրա՝ տարբեր թեքություններով և բլուրներով, գյուղն ունի բնապահպանական մի շարք խնդիրներ, որոնք վատթարանում են կլիմայի փոփոխության հետ՝ ստորերկրյա ջրերի պաշարների նվազում, գետերի չորացում, հողերի դեգրադացիա և այլն: Խնդիր է նաև գյուղի և գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքների շրջակայքով պահպանության գոտիների բացակայությունը: 2020 թվականին Նիսչանցիները սկսել են 20 հա հողատարածքի վրա տնկել առաջին 7 հա անտառը: Տնկվել են այնպիսի արժեքավոր տեսակներ, ինչպիսիք են թուրքական կնձենը, թաթարական թխկին, լորենին, հացենին: 2023թ.-ին Նիսչանի գյուղը միացավ Քաղաքապետերի դաշնագրին՝ դրդված կայուն տեղական գործողությունների միջոցով կլիմայի կայունությանը նպաստելու ցանկությամբ:

Նախապատմություն

Մոլդովայի Հանրապետությունը չափազանց խոցելի է կլիմայի փոփոխության նկատմամբ և Եվրոպայի ամենաանբարենպաստ երկրների շարքում է: Մոլդովայում բնական աղետները ներառում են երաշտները, քամին և առատ տեղումները, որոնք միասին ստեղծում են Էրոզիա և ոչնչացնում հողերը:

Էրոզիայի ենթարկված հողերի տարածքը տարեկան ավելանում է գրեթե մեկ տոկոսով, և գյուղատնտեսական հողերից կորչում է 26 միլիոն տոննա բերրի հող: Դրամական արտահայտությամբ ազգային տնտեսությանը հասցվող տարեկան վնասը գերազանցում է երեք միլիարդ լեյը (մոտ 157 միլիոն եվրո):

Այս գործընթացը կասեցնելու համար լուծումներից մեկը պաշտպանիչ անտառների ստեղծումն է:

Գործողության նկարագրությունը

Պաշտպանիչ անտառային տնկարկի ստեղծման ծրագիրը ֆինանսավորվել է IFAD ծրագրի իրականացման համախմբված ստորաբաժանման դրամաշնորհով, Ազգային Էկոլոգիական հիմնադրամի և Նիսչանի գյուղի վարչակազմի ներդրումներով: Գյուղի բոլոր բնակիչները ներգրավված էին տնկման գործընթացում: Անտառային գոտի հաջողությամբ ստեղծելու համար պարտադիր են մի քանի քայլեր. 01 - Անտառային վարագույրների տնկման համար հողի և հողի պատրաստում; 02 - , տեղական բնակչության մասնակցությամբ անտառատնկման աշխատանքներ, տնկում ըստ նախագծով սահմանված սխեմաների և տեսականու, 03 - Անտառային մշակաբույսերի պահպանում և վերականգնում: Այս ակցիան տևել է 5-7 տարի և իրականացվում է տարեկան 3-6 անգամ կախված անտառային մշակաբույսերի բաղադրությունից, անտառապատ տարածքից, հողի պատրաստման որակից, բնակլիմայական պայմաններից և այլն:

Կենտրոնական անտառային տնկարկների վրա՝ որպես կլիմայի փոփոխության ազդեցությունը մեղմելու լուծում

Ներկայումս Մոլդովայի Հանրապետության անտառածածկ տարածքը զբաղեցնում է որչ տարածքի 11%-ը, ինչը շատ ցածր ցուցանիշ է ԵՄ երկրներում անտառածածկ տարածքների միջին մակարդակի համեմատ, որը կազմում է 37,7%:

Անտառածածկ տարածքն ավելացնելու և կլիմայի փոփոխության հետևանքները հաղթահարելու նպատակով 2023թ.-ի փետրվարին Մոլդովայում հաստատվեց Անտառների ընդլայնման և վերականգնման ազգային ծրագիրը:

Ծրագիրը նախատեսում է, որ առաջիկա 10 տարիների ընթացքում անտառային տարածքը կընդլայնվի մոտ 150,000 հեկտարով՝ նոր հողատարածքների վրա, ինչպես նաև խիստ դեգրադացված անտառային տարածքների վրա, որոնք պետական սեփականություն են կամ, առաջին անգամ, մասնավոր սեփականություն հանդիսացող հողերի վրա: Նախատեսվում է տնկել նաև ափամերձ և գյուղատնտեսական բուֆերային շերտեր:

լուսանկար

Անտառային շերտի տնկում

Նիսչանի, Մոլդովայի Հանրապետություն

Բնակչություն՝

1 950

Մակերես՝

2,16 կմ²

Քաղաքապետերի դաշնագիրը ստորագրել է՝

24.02.2023թ

CO₂ նվազեցման նպատակային արժեքը՝

35%

Թիրախային ոլորտը, կլիմայական վտանգները եւ բնակչության խոցելի խումբ

Կլիմայի փոփոխությունն ազդում է զարգացման բոլոր ոլորտների վրա և չի սահմանափակվում մեկ հատվածով: Միջոցառումը, մասնավորապես, ուղղված է հողի պահպանության, Էրոզիայի կանխարգելման և անապատացմանը:

Պաշտպանիչ անտառային պլանտացիան կտրամադրի Էկոհամակարգային այնպիսի կարևոր ծառայություններ, ինչպիսիք են՝ մաքուր օդը, ջրի հոսքի կարգավորումը, ածխածնի առգրավումը, հողի պաշտպանությունը հիդրոլոգիական և քամու Էրոզիայից, կենդանիների և բույսերի կենսամիջավայրերը, դեգրադացված հողերի վերականգնումը և դիմադրողականությունը աղետներին և կլիմայի փոփոխությանը:

Սոցիալ-տնտեսական ազդեցությունը դրսևորվում է քաղաքացիների մեղվաբուծական գործունեության խթանմամբ (ստացիոնար/հովվական), ինչը կհանգեցնի նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը:

Ապագա անտառը կլինի նաև հանգստի և ժամանցի վայր:

Նվաճումներ և կրկնօրինակման խորհուրդներ

Անտառային բուֆերային շերտերի տնկումը կօգնի պայքարել քամու և անձրևային Էրոզիայի դեմ՝ գյուղատնտեսական հողերի արտադրողականությունը բարձրացնելու համար:

Անտառային ապաստարանները բարենպաստ ազդեցություն են ունենում հարևան հողատարածքի միկրոկլիմայի վրա՝ նվազեցնելով քամու արագությունը՝ նպաստելով այս հողի վրա պինդ և հեղուկ տեղումների հավասարաչափ բաշխմանը:

Կարևոր է տնկման համար ծառերի և թփերի ճիշտ տեսակներ ընտրելը՝ ըստ հողի, տնկման տարածքի, աճման տեխնոլոգիաների, սածիլների ձևավորման և տեղանքի:

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀՂՈՒՄՆԵՐ

<https://niscani.sat.md/planuri-strategii/>

€

Ծրագրի ֆինանսավորում

- Ֆինանսավորման աղբյուրները.**
 IFAD-ի ծրագրերի իրականացման համախմբված ստորաբաժանման կողմից առաջարկվող դրամաշնորհ՝ 280,000 լեյ, Ազգային Էկոլոգիական հիմնադրամ՝ 400.650 լեյ, Նիսջանի գյուղապետարան՝ 40.000 լեյ: Ընդամենը՝ 720,650 լեյ (մոտ 36,000 եվրո)

Հիմնական տվյալներ

7 հա անտառային տնկարկներ

գյուղի եզրին աղբավայրի ազդեցության նվազեցում.

հողի քայքայման դադարեցում,

քամու Էրոզիայի նվազեցում,

մեղվաբուծության տեղական զարգացում,

ստեղծելով հանգստի գոտի տեղի բնակչության համար:

ԿԱՊ

Ծրագրի մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք կապ հաստատել՝

primarianiscani@gmail.com

Մոլդովայի Հանրապետություն, Կալարասի ռայոն, Նիսջանի գյուղի քաղաքապետարան Քաղաքապետ՝

Պետրու Սորիչի,